

LO TEATRO CATALÀ

PERIÓDICH INDEPENDENT,

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

DESTINAT PRINCIPALMENT À FOMENTAR LO PROGRÉS E INTERESSOS DEL TEATRO DE CATALUNYA

Preus de subscripció

En Barcelona... 4.00 ptas. trimestre
Fora... 1.50 » »
Artistas d'òpera 25.00 » 1 any.
Abonats protectors, una pla. cada mes.
Pago adelantat

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Diputació, 125, 2.^{on}, 1.ra

Sucursal pera cartas y avisos:
1.ª Arxiu l'irich-dramàtic de don
J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na

Preus de cada número

Número corrent... 10 céntims
Id. abassat... 15 id.

Los abonats protectors tenen dret á dos exemplars de cada número de LO TEATRO CATALÀ, á que 's publicuin noves que 'ls convinga mentres no desdigan de 'l setmanari, y á obtenir rebaixa en los preus de 'ls anuncis particulars.

Nostre grabat

La festa celebrada últimament en Reus en honor de 'l eminent patrici Excm. Sr. D. Joan Prim y Prats, marqués de Castillejos, fa oportuna la publicació de 'l retrato de tan il·lustre personatge.

Per'xo la aprofita LO TEATRO CATALÀ, oferint-lo en aquest número, associantse aixís a 'l acte realitat pe' 'l «Centre de lectura» de Reus, en que's va honrar, no sols á un fill de la terra, á un notable capdill de Catalunya, sino també á un hom' que es gloria de la patria espanyola.

Certamen

EN HONOR A PRIM

convocat per la societat

«Centre de Lectura» de Reus

Conforme estava anunciat, lo diumenje darrer tingué lloch en lo teatro Fortuny la repartició de premis a 'ls autors distingits en dit certamen.

L'entrada y 'l ample vestibul de 'l teatro, adornats elegantment ab profusió de plantas, produhian un rich aspecte.

En lloch preferent de 'l escenari, envolt ab palmas y ab llorers, se destacaba 'l busto de 'l il·lustre reus sench Prim. En lo fondo de 'l mateix fou instalat, baix rich doser, lo trono destinat á Reyna de la festa, y en los costats los setials que devian ocupar los invitats, individus de 'l Jurat, poetas y escriptors premiats y representants de la premsa.

Las onze de 'l mati eran quant, la comitiva, organizada en lo Centre, 's dirigí á Fortuny quina sala d'espectacles oferia un quadro brillant y animat, puig tant los

palcos com las butacas estaban ocupats per lo més distingit de nostra ciutat, abundantí las senyoras y senyoretas llubint lo mes rich de 'ls seus trajos y joyas.

A 'l presentarse 'la comitiva en la sala, fou saludada ab unánim aplauso.

Comensá la festa executant la orquesta ab notable ajust y afinació, baix la direcció de 'l mestre D. Miquel Planast la inspirada sintonía de l'òpera Raymond.

Lo coro de 'l Centrecantá l' Himne á Reus, pera veus, banda y cornetas, compost exprofés pe' l distingit mestre D. Joan Goula Soley y dirigit per ell mateix.

L' Himne á Reus fou admirablement interpretat y aplaudidíssim ab deliri, puig la lletra, original de 'l director de nostre Institut y president de 'l Centre D. Eugeni Mata, es inspirada, y la música es propia y de la millor qu'ha escrit lo seu autor.

Després de la repetició de 'l Himne, demanada ab gran insistencia pe' l públich que tributá gran ovació a 'ls seus autots, lo senyor Goula colocá en l'estandart de 'l coro una preciosa ploma d'or y plata, regalo de la Junta de 'l Centre en recompensa de la constancia, estudi y aplicació de la secció coral.

Seguidament D. Victor Balaguer, president de 'l Jurat, llegí 'l discurs de obertura, en lo qual en brillants periodos, feu una rápida excursió per las principals ciutats y comarcas de nostra terra, esmaltada ab senzillas y

oportunas citas històricas de cada una d' ellas; dirigí un entusiasta saludo á nostra ciutat, acabant per demanar un recort á la memoria de 'l héroe á qui 's festejava.

No puch passar avant sense fer constar la estranyesa que produhí sentir que D. Victor llegís en lleagua castellana lo seu discurs.

¿Cóm se compren que en terra catalana, lo cantor de sas glorias, lo vell trovayre, lo fill d' aquesta terra y apòstol de sas grandesas, se presentés devant nostre renegant

EXCM. SR. D. JOAN PRIM

de sa llengua? Que 'm dispensi D. Victor; mes a'l meu entèndrer lo seu discurs sigué una nota discordant que á molts altres podria dispensarse, pero que á éll deuben demanarn'hi compte sas mateixas obras.

De tots modos, lo discurs de D. Victor sigué aplaudit, per lo ben escrit.

D. Joaquim Borrás llegí la memoria.

Obert lo plech que contenia 'l nom de'l autor premiat ab la «Flor natural» per la composició *L' Amor*, resultá ser D. Jaume Pomar Fuster, natural de Palma de Mallorca, qui oferí 'l premi á l'Excm. Sra. D.ª Consol Fabra de Fuster, filla de'l senyor Marqués d'Allella, que fou proclamada Reyna de la festa.

La poesia *L' Amor*, que conté pensaments elevadíssims é imatges preciosas, en mon concepte decau bastant en la última part.

Lo premi de 500 pessetas, ofert per l'Ajuntament de nostra ciutat, lo guanyá 'l distingit reussench capità de enginyers D. Mariano Rubió Vallvé per son treball literari *Comentario del general Prim*.

Lo de 300 pessetas, ofert per la Comissió executiva de'l monument á Prim, sigué concedit a'l treball literari, *Prim en Méjico*, de D. Manel Creus Esther.

Un *objecte d'art*, ofert per Sagasta, lo guanyá D. *Damás Calvet* (q. e. p. d.) per sa poesia *A Prim*.⁽¹⁾

Objecte d'art, regalat per la societat local «Círcol Mercantil», á la poesia *Prim en los Castillejos*, de D. Antoni Zerolo.

Objecte d'art, ofert per S. M. la Reyna Regent, a'l poema *La Nau*, de D. Ernest Soler de las Casas.

Escribania de plata, oferta per l'Excm. Sr. D. Joseph Bosch, á la novela *Juego de pelota*, de nostre paísá don Manel Bielza Vives.

Objecte d'art, ofert pe'l diputat Marín, a'l treball literari *Rosa mística*, de Pin y Soler.

Un «Diccionari d'Economia política» ofert pe'l diputat Viada, a'l *Estudio Económico-Social*, de D. Emili Doménech Roura.

Premi de 400 pessetas, ofert pe'l diputat Vilella, a'l treball literari titulat *Oyddá* de D. Antoni Careta y Vidal.

Objecte d'art, ofert per l'ex-gobernador d'aquesta provincia Sr. Mazón, á la poesia *Lo fill de'l Sol*, de Torres Reyató.

Una escribania de plata, oferta per l'ex-president de aquesta Audiencia D. Vicens Vieitas, á la poesia *Catalunya treballant*, de D. Jaume Pomar y Fuster.

Objecte d'art, ofert pe'l Sr. Conde de Rius, á la poesia *El trabajo*, de D. Antoni Zerolo.

Dos centas pessetas, ofertes pe'l Sr. Marqués de Marianao, á la *Evolución de la literatura dramática catalana*, original de nostre paísá D. Jseph Güell y Mercadé.

Objecte d'art, de l'Ajuntament de Tarragona, á la poesia catalana *Gerona*, de'l autor castellá D. Juli Pí-ferrer.

Cinch centas pessetas, de'l Banch de descomptes y préstams de Reus, a'l poema d'Apeles Mestres *Estihuet de S. Martí*.

Objecte d'art, de la societat local «El Círculo», á la poesia *Segimón*, de D. Joaquim Olivet y Miquel.

Dos centas cinquanta pessetas, ofertes per la societat «El Olimpo», á la poesia *Encantos y desencantos*, original de D. Magi Marbra.

Una agulla d'or, per'corbata de la societat «El Alba», á la poesia humorística original de D. Conrat Roure titulada *Dissecció*.

Dos premis de'l «Centre de Lectura» consistents en 250 pessetas cada hu, concedit a'l poema *El alma del Mundo*, de D. Alfret Opisso, y al treball literari *Juicio crítico, sobre la edad media*, original de D. Lluís de Olavarrieta, catedràtic d'aquest Institut.

Acabada la distribució de premis, lo distingit advocat D. Anton Soler, membre de'l Jurat, pronunciá un her-mós discurs de gracias.

Per fi de festa la secció coral de'l «Centre de Lectura» cantá, ab acompanyament d'orquestra y banda, lo gran *Gloria á Espanya!*, dirigint lo mestre Goula.

A la festa hi assistiren representacions de S. M. la Reyna; Diputació provincial; autoritat militar d'aquel cantó; ajuntaments de Barcelona, Tarragona y Reus; premsa de Madrit, Barcelona, Tarragona y la local; societats locals, y algunas notabilitats literarias, entre ellas D. Frederich Soler.

(1). Aquesta poesia sigué enviada per un amic del autor, que a'l morir aquest, la reculli inèdita entre altres originals.—N. del A.

Per lo exposat se pót compèndrer que l'acte portat á terme diumenje darrer pe'l Centre de Lectura, revestí gran importancia y deixá grat recert que difícilment cl-vidarem may los que tingüerem la ditxa de poguerlo pre-senciar.

Llástima que, degut á mals procediments de 'ls Srs. Folguera y Gallissá, president y secretari de la comissió erectora de 'l monument á Prim, no s' hagués pogut fer diumenje l' inauguració de 'l esmentat monument, puig llavoras hauria sigut complerta la festa... Y 'ls Sr. Folguera y Gallissá, causants de 'l aplassament de 'l Certamen y de l' inauguració de 'l monument, se diuen admiradors de Prim!...

¡Quant cinisme! ¡quant cinisme!...

JOAN ARRÓS ALEU.

Reus 2 de Mars 1893.

ESTRENOS CATALANS

Romea. — *Sense sogra*, pessa en un acte, de D. EDUARDO AULÉS.

Lo día de'l benefici de'l Sr. Labastida tingué lloch l'estreno de la pessa qual títol antecedeix á aquestas ratllas.

Encara que la obreta es xispejant y mólt moguda, 'l públich no la rebé com era d' esperar, potser á causa de alguna escena mólt inverossímil que conté; com per exemple aquella en la que té lloch la presentació d' *Angela* a'l comandant que la pretén.

L'enredo está ben treballat y 'ls efectes cómichs resultan, fent que l'espectador mantingui sempre la rialla en la boca desde l'escena de las burillas, fins que 's coneix lo desenllás també bastant inverossímil encara que ben buscat.

Sense sogra té xistes; pero molts d' ells ordinarie- jan; y 'ls tipos careixen de novetat.

Lo desemenyo sigué acceptable per part de las Sras. Monner y Galí y 'ls Srs. Goula, Soler y Valls. —A. R.

Novedats. — *Lo vijilant*, monóiech en vers, de D. M. FIGUEROLA ALDROFEU.

Va proposarse 'l Sr. Figuerola la descripció vivent d'un de 'ls tipos d'aquesta classe de servidors de'l públich de las deu de'l vespre fins á la matinada, y ab la seva darrera producció escénica ho ha lograt per complert, perque en *Lo vijilant* existeix una exacta descripció de'l mateix que's desprén de'l diálech que 'l protagonista sosté desde las taulas.

La gracia y 'ls xistes no escassejan, y 'l públich va celebrarlos, aplaudint á l'autor y a'l jove galán cómich Sr. Oliva.

UNA DE TANTAS

Era la Irene d'aquellas que sempre están criticant á las noyas que 's presentan junt ab los aficionats á representá áls teatros de casas particulars.

—¡Jo fer comedia!—solía dir sempre—¡Déu m'en reguart!

¡Vaya una barra que tenen aquestas noyas que 'n fan!— Y aquesta mateixa Irene feya creure á tres galans, que 'ls aymaba fins... á 'ls nuvols, fent comedia ab tots plegats.

F. ABAD.

REVISTA TEATRAL

Novedats.—L' últim estreno ha sigut lo de la comedia castellana en un acte *¡Asesino!* arreglada de'l Sr. Colomer y que va ser bastant ben rebuda.

La Sra. Ferrer, Srta. Sala y 'ls Srs. Parreño, Darroquí y Montero la treuen bastant bé.

També s' ha estrenat (?) lo drama *Los Miserables*, que es un extracte ben combinat de la célebre novela de 'l mateix nom, en la que 'l Sr. Tatau està perfectament en lo personatge *Juan Valjean* que representa.

Lo públich, especialment lo que ocupa 'ls llocs mes elevats, aplaudeix ab entussiasme las escenas mes interessants de la obra, que no són pocas.

Ab motiu de'l benefici de la primera actriu donya Carlota de Mena, que va tenir lloch dilluns, lo teatro 's vegé sumament concorregut y 'l públich tingué ocasió d' admirar y aplaudir lo mérit artístich de la beneficiada, que en la protagonista de'l drama *Angela* ratllá á una altura envejable.

La Sra. Mena fou obsequiada ab magnífichs *bouquets* y valiosos presents que estaban exposats en lo seu camerino.

Associació de'ls coros de Clavé.

Ab un plé á vessar celebrá aqueixa associació lo proppassat diumenje en lo Teatro de'l Tívoli, una gran festival en commemoració de'l XIX aniversari de la mort de 'l inolvidable fundador de 'ls coros catalans D. Joseph Anselm Clavé. — Las societats que hi prengueren part són: *La Barcanona*, *La Perla Agustnense*, *Alba* y *La Palma*, de Barcelona; *La Unión* y *Paz y Esperanza*, de Sant Andreu de Palomar; *La Familiar Provensalense*, de S. Martí de Provensals; *Casino Artesano*, de la Barceloneta; *La Campestre*, de Hospitalet; *Terpsicore* y *La Marsellesa*, de S. Boy; *La Floresta*, de S. Vicens de 'ls Horts; *La Paloma*, de Esplugas de Llobregat; *La Floresta*, de la Bordeta; *Li Barretinense*, de las Corts; *La Violeta* y *El Porvenir*, de Cornellá; *El Alba* y *La Badalonense*, de Badalona; *El Ancora*, de Tarragona; *La Juventud*, de Moristrol de Mantserrat; *Amigos de la Aurora*, de Gracia; *La Luz*, de Hostafranchs; *Antiguos amigos del Progreso*, de Sans; *Orfeon Republicano Balear*, de Palma; *Amigos de la Unión*, de Granollers y *Lo Pom de Flors*, de S. Just Desvern: formant en junt una massa coral de 700 veus, haventhi además entre orquesta y banda 100 individus més que formaban un total de 800 executants.

Totas las pessas de 'l programa foren aplaudidíssimas per l' ajust y segaritat ab que 's cantaren mereixent repetir-se la barcarola *Los Pescadors*, la cantata *Lo cantor del poble* y la 4.ª part de 'ls rigodons *Los nêts de'ls Almogávares*.

En eixa part fou objecte d' una entussiasa ovació un individu de la Banda de la Casa de Caritat (qual nom ignorem), noy de quinze anys, per la manera sens igual de tocar lo *redoblant*.

Terminat lo concurs las societats se dirigiren ab sos estandarts á depositar una preciosa corona a'l peu de'l monument aixecat á tan inolvidable patrici. Després de depositada la corona se cantá lo *¡Gloria á España!* y 's dispersá la manifestació.—M.

Liceo.—La sarsuela hi fa proba, puig dissapte y diumenje últims va acudir molta concurrència á las representacions de *La tempestad* y *La marsellesa*.

La companyia s' esforça en compláurer a'ls pro-

pietaris, a'ls abonats y a'l públich, presentant varietat de repertori, ab lo que hi guanyan los espectadors 'sent de créurer per consegüent que la empresa no hi perdrá tampoch.

Eldorado (Catalunya).—Dos obras s' han estrenat en aquet concorregut teatro, durant la passada setmana.

La boda de Serafín (a) Zapaterín se titula la primera, y *Adivina quien te dió la segona*. Las dugas perteneixen a'l género lleuger que ara s' ha fet de moda. Cap d' ellas compleix lo fi moral de *enseñar deleitando*: allí s' ensenya lo que no 's déu ensenyar en lo teatro.

Nosaltres sens ésser pudorosos y no figurar entre 'l nombre de 'ls que s' espantan sentint una paraula de doble sentit, reprobarem sempre, sempre, certas llibertats, certas llicencias que trastorman lo teatro en verdader museo de quadros pintats á lo *Insolación*, vessanthi per tots costats la xulaperia mes refinada y 'l descoco mes insuls.

Los autors de l' una y de l' altra, músichs y poetas, han buscat la franca y expontánea rialla y han trobat per excés de mangra, que l' espectador girés la vista per totas parts en busca de cómplices de lesa-vergonya.

¡Llástima que 'ls apreciables actors d' aquest teatro hajin ocupat sas excepcionals facultats en obras de tan poca estima!—A. DE LA FLORIDA.

Principal (Gracia).—Diumenje va debutar una companyia de sarsuela dirigida pe 'l Mtre. don Francesch Oliver, y de la que forma part la aplaudida tiple D.ª Eliodora Salvador.

Esculliren la divertida sarsuela *Robinson Petit* que si en conjunt s' hi notá algún defecte, á pesar d' aixó va ser molt de l' agrado de la concurrència que aplaudí á sos intérpretes. La Sra. Salvador va interpretá 'l personatge de *Pona* a'l pél, revestintlo ab aquell.... coloret tan pujadet que ella hi sap donar. La senyora Ureña no 'ns va satisfer de 'l tot. Lo Sr. Félix en sa part de protagonista, va tenir moments feliços y altres que no tocaba pilota; y li dihem aixó, perque en la surtida de'l primer acte, no va contar ab lo *xich* que requería. Lo Sr. Soler, sí que va fer un *Garson* de punta, captantse aplausos y simpatías. Lo senyor Massana bé en lo *Matías*. Los demás així... així.

Los coros molt afinadets; la orquesta no gaire y la direcció escénica molt cuidada. Va donar fi á la funció la celebrada sarsuela *Música clásica*, alcansanthi aplausos la Sra. Salvador y 'l Srs. Félix y Massana.

No acabarem sens dar un aplauso á la empresa, per lo acertada que estigué en contractar eixa companyia que conta 'b algunas sarsuelas catalanas de repertori.—R. M.

SECCIÓ DE 'L GRACIÓS

EPIGRAMAS

—Generós—deya en Conrat—
pe 'ls pobres, jo molt ho só:
puig, com que 'ls hi tinch pietat,
si 'm demanan caritat
no 'ls hi goso dir que nó—
Are végin si es astút
y cumplir bé 'l que diu sap,
que si un infelis hi acút,
lo mateix que 'i los müt
se 'l tréu, tent bellugá 'l cap.

ESPANTA BÓLITS.

A Barcelona en Jubany
diu que fá un brillant papér,
y jo sé que no es engany,
puig la fàbrica que té
es de fer paper d'estany.

ABAD.

SEGUIDILLAS

Jo comparo una nena
si es vanitosa,
á un barco de vela
mirat de proa,
que en la confiança
de que té bona quilla,
sovint naufraga

Diuen que la política
es una farsa,
que á las sevas costellas
mólts se la campan.
No camparian
si jo pogués manarlos
tan sols un día.

JOSEPH GUASCH Y E.

POLÉMICA

Avuy 'ns toca á nosaltres; aixó es, á la Redacció.
Y d'un sol tret matarem dos pardals.

Un día vam dir que 'ls resultats de 'ls estudis de 'l Sr. Ali-ben-noab-tun donaban en certs cassos solucions diferents y fins oposadas (en lo referent á la manera d'escriure catala) á las de 'ls innovadors de *L' Avenç*.

Dit Sr. Ali-ben-noab-tun, en son article publicat en nostre N. 114 procura sostenir que la majoria de innovacions de *L' Avenç* s'avenen ab las d'ell y donan un mateix resultat; y anyadeix explicacions que no convencen prou y, sobre tot, que no convencen sempre. Per lo qual se veu la exactitut de la afirmació feta per nosaltres y que pòt ratificarse ab la següent llista comparativa:

Lo Sr. Ali-ben-noab-tun vol que 's escrigui *teya-tre*; los de *L' Avenç* posan *teatre*.

Ell emplea sempre la conjunció *e*; los de *L' Avenç*, lluny d'emplearla, 's valen sempre de la *i* llatina.

Aquets reformistas volen implantar las particulas pronominals *em*, *et*, *es*; lo Sr. Ali-ben etc., escriu los pronoms *me*, *te*, *se*.

També aquet senyor converteix en una sola paraula las parts invariables de la analogia, y uso, per exemple com un sol mot *nos*, *allis*, *nom*, *not*, en lloch de *no 's*, *allí 's*, *no 'm*, *no 'l*, com admeten los de la reforma de *L' Avenç*.

Lo Sr. Ali-ben-noab-tun accepta l'article *lo* y 'ls altres usen sempre com article la particula *el*.

Aquets supprimeixen la *h* y nostre articulista no la fa desaparèixer.

Los adjectius possessius *nostre* y *vostre* 's veuen aixís escrits per l'un, mentres que 'ls altres escriuen *nostro*, *vostro*, etc., etc.

Per' comprobarho basta llejir sos escrits respectius.

Estábam, donchs, en lo ferm mantenint lo que digürem.

Posteriorment hem afirmat que, referintse per incedencia la redacció de 'l periódich catalanista reformador a 'l treball de nostre colaborador Ali-ben-noab-tun, havía aquella aprofitat la ocasió per' ensanyarse ab los malhaurats académichs de la Llengua catalana Srs. Bofarull y Blanch, donantnos á mes una forta reprensió en punt á gramática, olvidant lo contingut de l'article y evitant la discussió en quant deya sobre la paraula *teatro* 'l Sr. Ali-ben-noab-tun.

Y heus aquí que 'l mer fet de fer constar aixó, que es una cosa clara com la llum de 'l día y que també 's prova ab los escrits publicats, ha bastat pèra que *L' Avenç* nos atribuïx mala intenció y 'ns concedeixi la honra de dedicarnos una plana en son número de 'l día 16 de Febrer, estampant en sa «Contestació» una munió de cosas que no són vritat.

Nosaltres som amichs de discutir; pero no volem faltar may a 'ls manaments de la llei de Déu; no volem mentir, ni aixecar falsos testimonis.

Si 'l firmant de la flamant «Contestació á Lo TEATRO CATALÀ» sigués advocat y fent la defensa d'algun plet s'apoyés en base tan falsa y en mentida tan manifesta com la que li serveix de pretext en son citat article de 'l 16 de Febrer, perdria 'l plet ab costas y tot, com perdrá ara la qüestió que sosté, si bé que ara será *libre y sin costas* que deya aquell.

Repasi be l'escrit nostre, que replica, y no hi trobará ni una sola paraula que digui, ni indiqui, ni deixi entreveure qu' hajam dit que *L' Avenç* va donarnos palmetada per *pór* de discutir al lo Sr. Ali-ben-noab-tun.

Lo redactor de 'l periódich de 'l carrer de Ronda apoya en tan errada suposició sas conclusions; per tant, aqueixas, no tenint base, may poden aguantarse, perque l'apoyo es fals. Tampoch hem sentat que Bofarull y Blanch fossin *autoritats reconegudas*, sino qu' hem escrit que preferiam la gramática per ells publicada, mentre una *autoritat reconeguda* no la reformi.

La *autoritat reconeguda*, donchs, no són ells: ha de ser algún'altra y fins hem senyalat qui podria ser.

Amichs de *L' Avenç*, mes calma, menos exaltació, menos repetir qu' hem dit que tingan *pór* de discutir ab Ali-ben-noab-tun (perque no es cert qu' ho hajam dit), menos presunció, menos... amor propi y mes discussió. Aixó convé, que de la discussió 'n surt la llum móltas vegadas, y si vostés han treballat, y han fet estudis, articles, la gramática y altrás averiguacions que són útils y profitosas, móltas de las sevas reformas prosperarán y serán sancionadas per altres gramátichs de inteligencia tan clara com la de vostés.

Pero no 's creguin intalibles, perque si be es facil que nosaltres escrivint fem algún disbarat, potser no som sols á ferne; porser 'ns hi ajuda algún sense pensar's ho.

Aixó 's veuria quant s'entrés á discutir á fondo aquesta qüestió gramatical.

~~~~~

Ab la mes gran pena hem de participar á 'ls nostres lectors que ha mort un de 'l millors artistes que 's dedicaban á la sarsuela espanyola, lo celebrat tenor D. Joan Prats. (E. P. D.)

Aquet distingit artista y amich nostre havia arribat recentement á Barcelona á conseqüencia de la malaltia y mort de un germá seu que aquí vivia, y de repente va deixar també d'existir ell, causant immens dolor á sa atribulada familia.

No és ara ocasió propícia pera donar una biografia de l' inolvidable tenor Prats. Per altra part, no es necessari: tothom lo coneixia, tothom sab que la seva carrera va ser una no interrompuda y llarga cadena de triomfos que havian traspasat las fronteres de Catalunya y las de tot Espanya, per fer brillar en América diferentes vegadas la gloria de ls artistes catalans.

Era sens dupte el tenor Prats qui en los principals teatros de Ultramar havia alcançat mes aplausos, ovacions, regalos y altres evidents mostrars de simpatia, perque no sols las mereixia com a artista de veu privilegiada, sino com a cantant de bona escola y com a caràcter que sabia guanyarse l' afecte de quants lo tractaban.

Son repertori fou gran: *Marina* era una de sas obras predilectas, y en aixó demostraba son gust artístich y son amor a Catalunya.

En la ópera *Il trovatore* havia obtingut també probas de lo molt que ls públichs inteligents apreciaban son valer artístich.

L' acte de l' enterro va ser la última demostració de quant se l' apreciaba. La comitiva era numerosa: en Novedats, Eldorado, Principal y Circo se saludá l' pás de l' cadavre, tocant maixas tenebres y depositant coronas sobre la caixa mortuoria.

Rebi sa familia nostre pésam.

COLABORACIÓ

Tragedia de LA PASSIÓ (*)

No hà gayre temps que, tenint a la vista un *Misteri o Tragedia de la Passió* composta per Arnau Greban —obra, d'aquest orde, la més considerable e la més celebrada que s'escrigué a França al començament del segle XV,—va saltarme al pensament si era possible mancàs d'aquella època a Catalunya una obra consemblant, e si per ventura n'hi havia prou citant com a única *La Passió* del segle XVIII atribuïda al P. Geroni.

Tots quants s'han ocupat del antich teyatre català, ab tot e llur afany de proporcionar sengles notícies, no han donat a semblant fet la importancia deguda, havent confos en una sola les varies produccions de *La Passió* que tan fàcilment podien haver engrunat. Dirèn ells, si és quen tenien conexement, que dintre un estudi general no hi cab ni deu entrari la investigació minuciosa. Emperò yo, encara dubtant ferme pesat, he crech que ab tot e la decadencia que les tals obres manifesten e per molt que estiguen mancades de puresa e d'art, no són però menys dignes de la atenció del crítich. Donchs qui podrà negar que en mig de les sentencies brusques e de les frases buydes e trivials, de què solen estar compostes, hi respira una forma candorosa e mística que commou al espectador? Podrà ésser açò e la subjecció constant a la veritat històrica, les dues úniques qualitats que les avaloren; mas per aquesta mateixa rahó no dexaràn may d'ésser populars.

Per tant yo, en interès de la veritat e de la justícia, he volgut fer constar algunes encara que insignificants observacions, e augmentar, per poch que sia, lo ja

(*) No cambiém l' estil gramatical d' aquest article per respecte a son autor que no es de la Redacció.

prou migrat cabal de obres dramàtiques religioses de la antigor fins ara conegudes.

Donchs en un article, publicat l' any 1871, en lo periòdich de Palma *La Unidad Católica*, diu en Joseph M. Quadrado haver trobat entre alguns papers vells (procehint dels extingits convents de les illes Balears) dos fulls de paper gruixut que, tant pel caràcter de la lletra com pel llenguatge, demostren ésser del segle XIV, los quals són dos interessants fragments de un drama sacre, hon tracta de la *Conversió de la Magdalena*. Per aquests fragments, escrits en vers dialogat, se descobreix en lo drama del qual formaren part, varietat d' escenes, caràcter ben sostingut en los personatges que hi intervenen, enginy artístich en la acció e un expert moviment dramàtich.

E puix teniem ja en lo segle XIV una *Conversió de la Magdalena*, no és més que probable que aquesta aniria seguida, o acompanyada, de una *Passió de N. S. Jesucrist*? E ja que axí no fos, representantse a França ab tan gran èxit la que he apuntat al principi, no és també de suposar quens hagués pervingut una traducció d'aquella o de un' altra, quant aquí teniem una Cort esplendorosa, amiga precisament de la magnificencia e de tota mena d'espectacles vivents tan propis de la època? Tant més ques troben prolixes notícies de representacions de *misteris, farces e entremeses* d'aquell temps, entre los quals bes d'exa compendre que no hi faltaria algun Misteri de la Passió més o menys extens e important.

Pèrdua emperò la nostra prosperitat ja en lo segle XVI, callaren de sobte les muses catalanes, per qual rahó fora inútil cercarhi obres dramàtiques no solament religioses, mas encara de profanes, com no sien algunes de actualitat. Fins al any 1706 nos troba citat algun autor dramàtich. Tal fou, lo frare Francesch Serra qui escrigué *Lo bon Jesús perdut en lo temple*, que be podrem titularlo un altre fragment de la *Passió*. E arribem al 1752 en què Fra Anton de Sant Geroni (segons suposen) predicador dels Trinitaris Descalços de Barcelona, compongué una *Representació de la Sagrada Passió y Mort de N. S. Jesu-crist*.

Podrà ésser per ventura aquesta la primera que s'escrigué en lo segle XVIII, servint de patró a totes les demés, que no baixen pas de dotze; emperò és ben cert que, confrontant les unes ab les altres, s'hi veuen varietats de consideració que les distingeixen totalment. E axí tinc ara a la vista una *Llastimosa tragedia, que representa la Passió y Mort de Christo Senyor nostre. Dividida en los diferents actes, y passos de ella. Composta per Un Devot de la Santa casa del Hospital de la Ciutat de Vich, ab lo motiu de averse representat en ella lo any 1752.—Va anyadida la Conversió de la Magdalena. Vich: Pere Morer.—1752*. La qual, essent d' autor incònegut, no és en res semblant a la anterior, com no sia en la conversió de la Magdalena e en algun troç ab acompanyament de musica fins al pendre comiat Jesucrist de la seua Mare. D'allí avant, pot dirse que va quasi sòl, tant en la divisió d'escenes (que allís titulen *actes*, e n'hi hà dotze) com en la versificació que és molt variada.

També ofereix diferencies molt notables *La gran tragedia de la Passió y Mort de Jesucrist Nostre Senyor. Representada en Manresa per alguns devots del Divino Misteri en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798. Manresa.—Pau Roca*. Aquesta compren un *Prolech*, les *Conversions de la Samaritana e de la Magdalena, Entrada de Cristo, Despediment a sa Mare*, e après venen tres actes fins a la *triumfant resurrecció*. En lo revers de la portada hi hà una es-

L'ampa figurant Jesus clavat a la Creu entre los dos Lladres, e al peu hi hà la curiosa abvertencia següent: *Diu sant Alberto Magno: Que una sencilla (sic) memoria de la Passió de Jesucrist, causa mes profit á una ànima que si dejunaba (sic) un any á pa y aygua.*

E finalment és digne de consideració *La Passió y Mort de N. S. Jesucrist. Drama sacro (sic) en cinch actes y vuit cuadros (sic) conforme se representaba en lo Liceo de Barcelona baix la direcció del malograt (sic) primer actor D. Joaquim García Parreño.* Sens dubte, per ésser aquesta la més moderna (vers l'any 1870), és la que reuneix més condicions artístiques e la més representable, ab tot e haver conservat tots los defectes llingüístichs de les anteriors.

Posteriorment, un poema e un drama, titulat lo un *Judas* e l'altre *Magdalena*, apartantse un xich del assumpte han pre'es atraure l'interés del públich e ferli oblidar los passats recorts. Però ben clar s'ha vist que, ab tot e llur sumptuos espectacle, may podràn alcançar sinó un èxit passatger. Perque fins a tant que hi haja qui ab prou alè resolga lo ditcheil problema de dexar tothom content e satisfet no hi haurà altre espectacle de la *Passió* quels damunt ja referits.

ALI-BEN-NOAB-TUN.

(Continuará)

REPERTORI DE FORA

Arenys de mar, 27 de Febrer.

Sens dupte per' rescabalar-se de la *huelga* forsofa que durant uns quants diumenges lo passat Carnaval, los obligá á fer, los aficionats donaren ahir funció tarde y nit en lo teatro de l'Ateneo.

Lo desempenyo de *La Fornarina* sigué esmeradíssim, recullint aplausos tots los aficionats que hi prengueren part, principalment los Srs. Xena (Carlos) y Borrell. La Srta. Planas, en lo paper de protagonista estigué sempre á la altura de una artista de primissim cartel-lo y admirantnos ab son talent.

Retrets (una de las pessas de la nit) per lo insulsa que es, encara que fou regularment desempenyada, no agradá. En cambi *La base quinta* va fer las delicias de la concurrencia. La Srta. Planas, Srs. Xena, Altés, Serratos y Puig, mólt bé en sos respectius papers.

Felicitém especialment al Sr. Puig per haver fer un inglés ben caracterisat; admirablement vestit é inimitablement representat.—F.

Girona 26 de Febrer.

No estranyi mon silenci. Després de Carnaval, res de notable ha pasat respecte á teatros.

Ara han tornat á inaugurarse las funcions en las societats «La Odalisca» y «Talia».

Avuy acaba de representarse la gran comedia de nombrar interventors designats pe'ls innumerables candidats ó Diputats á Corts.

No pòt figurarse vosté las móltas anadas y vingudas que aqueixos senyors han fet: tot ha sigut móurers y remóurers; móltas promesas, grans proposicions y projectes; en fi, la *mar con sus arenas*, com deya l'andalus de'l quento.

Per la capital dos principalment se disputan la fortuna de representarnos: los Srs. Fabra Floreta y Herro; puig si bé á última hora ha sonat lo nom de'l senyor Bofill, no hi ha la seguritat de que definitivament se presenti.

Tant lo Sr. Fabra com lo Sr. Herrero tenen amichs valiosos; de manera que está la cosa mólt indecisa.

De'ls demás de la provincia, nostre company lo senyor Corominas, director de *La Publicidad* de eixa ciutat, sembla té segura la elecció sino hi há tupinada.

Esperem ab verdadera ansia acabi la quaresma, pèra léurer la companyia de sarsuela que actuará en lo teatro Principal.—M. de S.

Sabadell 28 de Febrer.

Diumenge tingué lloch en lo Principal lo *debut* de la companyia d'opera de que'n forma part l'eminent tenor Angioletti; posantse en escena *Ernani*; en la que hi van pèndrer part á mes de dit primer tenor Angioletti, la Sra. Gay, barítono Sr. Rovira, baix Sr. Palou y un reduhit coro. Molt ben cantada é interpretada vá ésser per dits artistas la indicada ópera, á escepció de 'l baix que va ser rebut ab móltíssima fredor acompanyada de continuats *siseos*, en cada una de las vegadas que li faltava la veu. Los demás artistas, inclos lo coro y orquesta *Muixín*, degudament aumentada, van ser mólt aplaudits, y cridats á escena, lo propi que 'l mestre senyor Puig; veyentse obligats á repetir lo gran concertant de'l tercer acte. Lo teatro 's trobaba plé de gom á gom.

Per' diumenge vinent s'anuncia l'ópera *Hugonotes*. En lo *Cervantes* y *Camps de Recreo*, *El País de la Olla* y *El Testamento azul* ab concurrencia mólt escassa. Los *clowns* que prenen part en la última de ditas obras van fer malbé á cops de punys a'l pobre apuntador, per haver censurat lo exagerat y ridícul treball de dits *bufons* sense gracia.

Aquesta matinada s'ha declarat un incendi en la tintoreria de *Fills de J. Buxó*. Gracias á 'ls esforços de 'ls móltos vehins que han concorregut a'l lloch de'l sinistre, s'ha pogut evitar que 'l foc hi prenguéss alarmants proporcions.

Ja 'l posaré á 'l corrent de'ls resultats de las eleccions.—PLA. IT.

Vilafranca de'l Panadés, 27 de Febrer.

Dijous últim tingué lloch la primera funció de *moda* en el «Centro de la Unión» posantse en escena: *Cómo está la sociedad!*, *Los Secuestradores* y *Colegio de señoritas*, que tingueren un bonich desempenyo.

En la orquesta s'hi notaba 'l poch número d'instruments de que 's compón. ¿No podria la empresa fer de manera que no 's fastiguejessim? Aumentant lo número de músichs, ja que la companyia es bona, passaríam ratos agradables; á mitjas, no veyem si sentim res.

Per l'estil de las ja mencionadas foren las que 's representaren: en lo «Tivoli Vilafranqués» en la tarde de'l diumenge.

Per la nit en lo «Centro de la Unión» *La leyenda del monje*, *Meterse en honduras* y *Luis el Tumbón* feren lo gasto. No agradaren tant com la passada setmana.—ENRICH MESTRES.

Vilanova y Geltrú, 28 de Febrer.

En lo teatret de la societat «La Cunya Vella» van posarse en escena las sarsuelas *Con permiso del marido* y *Un gatito de Madrid*, y la comedia en un acte *Los apuros de un cesante*, aquesta deguda á la ploma de l'amich nostre y fill de Sitjes D. Eduart Prats, lo qual, gracias a'l bon desempenyo de la Srta. Vila y 'l senyors Ferrer, Montagut, Pascual, Arnabat y Puig va agradar; 'sent cridat l'autor, que no 's trobaba en lo teatro.

De la sarsuela *Un gatito de Madrid* faré menció de la Srta. Vila (D) que 'ns va presentar un colegial com pocas voltas s'havia vist á Vilanova.

Los prospectes eran escrits en catalá.

¿Perque no ho han de ser també las funcions?—J. B.

REUNIONS PARTICULARS

LOPE DE VEGA. — L'última festa 's doná una representació de *El Zapatero y el Rey*, qual desempenyo. deixant apart á 'l Sr. Barberán y algún altre, 'ls demás... *non ragionar di lor...* També 's coroná 'l busto de 'l eminent poeta D. Joseph Zorrilla, llegintse poesías de Aladern, Millá, Escaler, Ferrán y altres.

ESQUERRA DE 'L ENSANXE. — Baix la direcció de 'l Sr. Paludarias y secundantlo ab regular acert las Srtas. Panadés, Pardellans y Gandía y 'ls

Srs. Rodríguez, Gomez, Ainaud, Barberán, Roig y Puerto, 's posá en escena l' últim diumenje la comedia *El difunto Toupinel*, seguint la representació de la pessa *Lanceros*, en la que 's distingí 'l Sr. Barberán. — A. R.

CUPIDO. — Lo benefici de l' apuntador D. Lluís Casas va estar diumenje sumament concorregut. La entretinguda comedia de 'l Sr. Baró, *Lo joch de les disbarats* va ser ben executada per la Srta. Virgili, Sra. Forcada y Srs. Torres, Gimenez, Comellas, Virgili y demés companys, haventse distingit lo Sr. Virgili en l'*Adroguer*, no menos que en la direcció

AUSIAS MARCH. — Las pessas *Modus vivendi* y *Ensenyansa superior* formaren lo programa de la funció que va disposar diumenje passat.

La execució va ser molt recomanable degut en part á las facultats de 'ls aficionats que hi treballaren y en part á la bona direcció de 'l Sr. Ralecas.

LA JUVENTUT. — Las Srtas. Circuns, Masriera y Romeu y 'ls senyors Martí, Señorli, Balmaña, Viñas (E. y F.) Pescador, Galaup y Soler, s' encarregaren de representar la sarsuela *El gorro frigio* que agradá á la numerosa concurrència.

VIRIATO. — La funció de diumenje passat va compóndrer de dos *singlots*: tals són *La butifarra de la llibertat* y *Las píldoras de Holloway*. Los socis Srs. Spa, Carulla (B), Soldevila, Pascual y Bas, se encarregaren de 'l tinglado y la concurrència va premiarlos ab morcats *singlots* (llegeixisi aplausos).

Per aquesta funció s' estrená un decorat, degut á un senyor soci. — A.

CIRCOL MERCANTIL FAMILIAR. — Diumenje devant de un escullit públich, se posá en acció, 'l drama *Las Eurás de'l mas*, de l'itarra. Lo Sr. Prannell, segons se 'ns notificá, va fer son debut y, per lo tant, tractantse de un nou aficionat, fem constar, que interpretá un *Anton* com no esperábam, veyentseuaplaudir en algunas ocasions: ha de correjirse 'l tó que té sempre dramátich sens distinció, y l' accionar fora de temps. ¡Ánimo y avant sempre!

Respecte á 'l Sr. Planas, li aconsellem que aixequi una mica més la veu. Per últim, debutá també lo Sr. Montserrat, que esperem jutjarlo en papers de més importancia.

A 'l final de 'l tercer acte, un petit incident turbá per breus moments la tranquil·litat: lo jove Sr. Planell se clavá 'l punyal á la mà, rajantli de la ferida sang en abundancia.

Per fortuna, la ferida no siguié de gravetat, de lo que 'ns alegrem moltíssim.

La Sr. Bolea va estar bé.

SALÓ DE DESCANS

S' ha posat á la venda, elegantment impresa, la nova sarsuela castellana en un acte *El gorro de Fernán*, original de D. Joseph María Pous, música de 'l mestre Sr. Pérez Cabrero. Agrahim a'ls autors la atenció que han tingut enviantne un exemplar.

— En lo teatro de la societat recreativa *Viriato* se donará avuy dissapte una funció extraordinaria dedicada a'l *Círcul Republicà* de la dreta de 'l *Ensanxe*, composta de 'l drama de 'l mal'haurat poeta D. Francesch Pelay Briz *L' agulla*, lo quadro mímich *La huella del crimen* y la comedia de 'ls senyors Asmarats y Alonso *Aucells de jardí*, acabant la funció ab ball de societat.

Aquesta funció es á benefici de D. Lluís Casas.

— Avuy á las nou de 'l vespre lo *Centro Roger de Flor* celebrarà una vetllada á la memoria de 'l immortal Zorrilla.

— La funció que donará demá á la nit la societat *Berenguer* serà á benefici de 'l apuntador. Se posará en escena lo bonich drama de 'l Sr. Got y Anguera, *L' esclau* y las pessas *Indicis* y *Lo mestre de minyons*.

— Lo *Círcul Literari* s' ha trasladat en lo Passeig de S. Joan n.º 194, baixos, ahont deurán dirigirse 'ls treballs pára 'l concurs que ha organísat.

— En Romea están activantse 'ls ensaigs de 'l drama *Llas de foch*, original de D. Joaquim Gomez. Esperem ab ansia l' estreno.

CAVILACIONS

CONVERSA

— ¿Cóm estás, Pere?
— Jo, be: ¿y tu?
— Jo també. ¡Ah! escolta: ¿no sabs qui s'ha mort aquesta nit á la una?
— No: digam'ho.
— Altra feyna hi ha que term'ho repetir. Ja t'he ho dit.
FRANCISCO JEREZ.

GEROGLIFICH

```

  x  x
    x
I   x
x   I
  A

```

ESPANTA BÓLITS.

Soluciones á las cavilaciones de 'l número 115

Geroglífich: COM MES SEPARATS MENOS UNITS.
Carteta: UNA RATA PER DOS GATS.

Ningú ha enviat las soluciones exactas.

A'ls que envihin las soluciones á las cavilaciones d' avuy y á las de 'l número 117, se 'ls regalará un exemplar de la comedia *Diners ó la vida*.

CASAS RECOMANADAS

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.

Sastreria de teatros de **Joan Baret**, Sadurn 14, 1r.

Perruqueria de **Salvat**, Ronda S. Antoni, 22.

Taller de atrés de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Magatzem de pells de **J. Pous y C.**, Princesa, 13.

Arxiu de teatros (vers y música) de **A. Guix**, carrer de Tallers, 27, 2.n

Taller de fotograbats de **J. Gil**, Universitat, 64.

Rosendo de Messeguer, dentista de la Real Casa, Rambla de Canaletas, 5, 1.r

Papeleria Parisien, Archs, 3.

La Emperatriz, fábrica de cotillas, carrer de Escudillers Blancs, 3.

Máquinas de fer mitja de **Narcís Doménech**, carrer de la Gran-via, 211.

Casa **Falco**, hules, artículos de goma, plumeros, etc., carrer de 'l Call, 2.

Xocolateria **Mallorquina del Centro**, Rambla 3.

Venda de pa, Pelayo, 9.

La Imperial, magatzem de mobles. Nou de la Rambla, 25.

Imprempta de Pujol y C.ª - Tallers, 45. — Barcelona

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
per' guardaropias

Pera informes y detalls dirigirse a'l carrer de

Estruch, 11, fusteria
BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
de tota classe per' **TEATROS**

GRAN SALÓ

per' afeitar, rissar y tallar cabells en la

Perruqueria de VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, principal

Casa establerta desde 1810

ORQUESTA DE 'LS CATALANS

de la que forma part lo notable concertista de violi

senyor **BADIA**

DIRIGIDA PER

D. ROMUALDO ZUBILLQUI

Per' ajustos dirigirse

Sepúlveda, 190 - Barcelona

A CASARSE TOCAN

Per 28 duros

un moviliari, un llit de Viena (matrimoni), somnier, una calaixera, 12 cadiras, una taula de nit, una de centre, una de menjador y un mirall.

Además hi ha un gran surtit de tota classe de mobles. Llit de Viena y somnier, 26 pessetas, y de matrimoni, 40 pessetas.

Carrer Nou de la Rambla, 25

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja,

Aparatos per' péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven á plastos y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

FOTOGRAFIA

DE

A. S. (Zatart)

Carmen, 3, (esquina á la Rambla)

GRAN CERTAMEN

DE HOMBRES FEOS

Se anunciará oportunamente

GANARÁN PREMIOS

L' ARXIU

DE

BONNIN GERMANS

s' ha trasladat á 'l Passatge de Madoz, número 5, 3.ª, 2.ª en la casa de 'l Basar de 'ls Andalusos.

Despaig á tatas horas. Economía y puntualitat en los encárrechs,

Arxiu y copisteria

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

Magatzem de Música, Pianos è Instruments

Joan Ayné

Fernando VII, 53.—Barcelona

LLUNAS ASSOGADAS PER' MIRALLS

DE

ORTEGA Y BADIA

Depósit de cristalls, baldosas, baldosetas, etc.

TELEFONO NÚM. 1397

Carrer de la CONDESA DE SOBRADIEL, núm. 3

BARCELONA

ACEITE DE BOMBAY

¡Cuántas personas se hallan postradas en el lecho á causa de un dolor reumático, nervioso ó inflamatorio, viéndose privadas de hacer el más mínimo movimiento, sufriendo los más agudos dolores! ¿Qué no darían para alejarlos radicalmente? Pues aplícaos el *Aceite de Bombay* compuesto de hierbas aromáticas y estad seguros que á las tres ó cuatro fricciones, quedareis curados completamente por agudos, crónicos, continuos intermitentes, superficiales ó profundos que sean.

Salvador Alsina, Pasaje Crédito, 4; Vicente Ferrer y C.^a Princesa 1

Vendese en las principales farmacias de España y Americas

EL GORRO DE FERMIN

Zarzuela de D. JOSÉ MARÍA POUS

Precio, UNA peseta